

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

**„Demeter István: A tábori lelkész hadinaplója című kötet kiadása.
Forráskiadvány. A Folia Collecta sorozat 3. kötete.” című pályázathoz**

Pályázati azonosító: 203137/02686

A Római Katolikus Egyházi Gyűjtemény a 203137/02686 azonosító számú pályázat keretében adta ki Demeter István II. világháború alatt írt hadinaplóját. A kötet a Gyűjtemény által indított Folia Collecta sorozat harmadik köteteként jelent meg.

A kötet kiadása több szempontból is hiánypótló. A tábori lelkészek szolgálatának elemzéséhez a II. világháborúból alig van adatunk. A „Lelkészek a fronton” címmel filmet, Gueth Gyula református tábori lelkész utólag leírt életrajzi visszaemlékezését, Balogh István tábori lelkészeiről írott életrajzot használhatjuk, valamint dr. Varga A. József: „Katonák – lelkészek, tábori lelkészek” című áttekintő könyvét, amiben azonban csak néhány oldal foglalkozik a II. világháborús tábori lelkészekkel.

Éppen ezért nagyon fontos forrás lehet Demeter István tábori lelkészi naplója 1942-1943-ból, mert nem utólagos feljegyzésű, hanem naponta és a helyszínen vezette, s több esetben fényképekkel is illusztrálta.

A tábori lelkészek helyzetét a magyar hadseregben az I. világháború után több rendelet szabályozta. Az 1940-ben kiadott Harcászati Szabályzat a tábori lelkészi szolgálat az istentiszteletek megtartása mellett az egyéni lelki gondozói tevékenységet emelte ki. A lelkészeknek jelentést kellett írni arról, milyen területen vannak, szentmisét hányszor mutattak be, milyen volt az ellátandó létszám, hány gyóntatás és áldozás volt. A halottakról külön jelentést kellett küldeni. A korabeli katonai előírások kötelezővé tették a tábori lelkészeknek, hogy naplót vezessenek, és havi jelentést írjanak. Így értjük meg, miért írt Demeter István viszonylag részletes tábori lelkészi naplót. Demeter István érzékenyen reagált a zsidókkal szembeni atrocitásokra, azokat leírta és jelentette a budapesti nagykövetségeknek és a nunciatusnak.

A tartalékos tábori lelkészek viszonylag gyakran váltották egymást. Demeter István másfél éve a hosszabb szolgálati időkhöz tartozott.

A kiadvány a tábori lelkészi szűk két évét teljesítő Demeter István naplóját tartalmazza. Fontos forrása lehet a tábori lelkészeket kutató történeti

szakirodalomnak, teljesebbé teszi és le is zárja az Éveim címmel írott önéletrajzi visszaemlékezését. Ez pedig együttesen fontos történeti forrása a 20. századi magyar katolikus egyháznak, az Egri Főegyházmegye papképzésének. A könyvet mutatók, Demeter István korabeli fekete-fehér fényképfelvételei, valamint Suba János és munkatársai által készített térképek teszik teljessé. A könyvet Bíró László római katolikus tábori püspök ajánlja az olvasóknak és kutatóknak. S talán nem utolsó sorban napjaink tábori lelkészeinek.

A kötet 176 oldal terjedelmű. Demeter István saját készítésű, a lelkési szolgálatot dokumentáló fotói, és ez idő alatt írott versei egészítik ki. A személy és földrajzi névmutatót a tájékozódást segítő térképmelléletek segítik.

A szakmai beszámoló benyújtásával egyidejűleg jelen beszámolót feltöltjük a saját honlapunkra (www.rkegy.hu) valamint a Hungaricana közgyűjteményi portál oldalára (www.hungaricana.hu).

A sárospataki Római Katolikus Egyházi Gyűjtemény kötetkiadásához nyújtott pályázati támogatást ezúton is köszönjük!

